

Fractie PvdA en overige raadsleden

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk 21UIT01400	Datum 26 januari 2021	Verzonden d.d.
Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen terugvorderen uitkeringsgelden		Behandeld door M. Boscha	Telefoonnummer 14 0481	Bijlage(n)

Geachte fractie van PvdA en overige raadsleden,

Op 31 december 2020 heeft u schriftelijke vragen gesteld over het terugvorderen van bijstandsgelden. Met deze brief beantwoorden we uw vragen.

U geeft bij uw vragen de volgende inleiding:

In de geschreven pers en op de sociale media was er veel aandacht voor een terugvordering van een bijstandsuitkering door een gemeente. Een mevrouw moet € 7.000 aan bijstand terugbetalen omdat zij boodschappen had gekregen van haar moeder ECLI:NL:RBMNE:2019:4746). In het licht van het verschenen rapport 'ONGEKEND ONRECHT' van de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag en het onbeschrijflijke leed dat mensen is toegebracht, roept dit bij onze fractie de volgende vragen op:

Naar aanleiding van uw vragen komen we tot volgende antwoorden:

Vraag 1

Kent u het artikel: Duizenden euro's terugbetalen om gratis boodschappen. "Hoe kan dat?"

We hebben kennis genomen van het artikel. We hechten eraan om aan te geven dat we als college zijn geschrokken van de werkwijze die ten grondslag ligt aan deze terugvordering.

Vraag 2

Deelt u de mening dat wanneer de inlichtingenplicht geschonden wordt, de gevolgen voor betrokkenen dermate groot kunnen zijn dat iemand wellicht nooit meer schuldenvrij door het leven zal gaan?

De inspanningen van de gemeente zijn erop gericht dat iemand zijn of haar schulden naar vermogen aflost, met een realistisch perspectief om daarna schuldenvrij verder te kunnen.

Concreet: wanneer een inwoner een schuld aan ons heeft en die binnen een termijn van drie jaar dan wel vijf jaar aflost, wordt het restant kwijtgescholden. De eerste termijn geldt voor een schuld als gevolg van bijvoorbeeld een lening die aan een inwoner wordt verstrekt. De tweede termijn

geldt voor een schuld die is ontstaan als gevolg van het niet nakomen van de inlichtingenplicht. Op basis van deze onderbouwing delen wij deze mening niet.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de nadelen van de terugvordering voor een persoon in verhouding tot het doel ervan onevenredig groot kunnen zijn?

De inspanningen van de gemeente zijn erop gericht proportioneel op te treden. We voeren op een menselijke manier de wet uit. We houden ons aan de kaders van de wet. We zijn door de wetgever verplicht om te veel ontvangen bijstand terug te vorderen en toe te zien op de betaling van die vordering. Ons eigen beleid geeft ons de ruimte om van verdere terugvordering af te zien wanneer belanghebbende drie of vijf jaar aan de aflossingsverplichting heeft voldaan. Van die ruimte maken we gebruik.

Vraag 4

Hoe maakt u gebruik van de beleidsruimte van onze gemeente om in voorkomende gevallen tot maatwerk te komen?

We hebben giften die verenigbaar zijn met een bijstandsuitkering altijd al vrijgelaten. Door het opstellen van een beleidsregel willen we dit nu ook formeel regelen en aan onze inwoners, die een bijstandsuitkering ontvangen, kenbaar maken dat er giften naast een uitkering mogelijk zijn.

De contouren van de beleidsregel stellen we als volgt voor:

- Giften worden tot een bedrag van € 1500.- per kalenderjaar vrijgelaten.*
- Giften in de vorm van verstrekkingen van de Voedselbank, kledingbank en speelgoedbank worden volledig vrijgelaten. Giften van deze instellingen zijn niet onderdeel van het vrij te laten bedrag omdat het hier een tijdelijke maatregel betreft met een drempel.¹*

Vraag 5

Welke mogelijkheden geeft u voor het doneren van voedselpakketten door vrienden en familieleden ?

De wet maakt geen verschil tussen giften van instellingen of giften van personen. We begrijpen goed dat iemand die een bijstandsuitkering heeft vaak in een lastige financiële positie verkeert. Om die reden laten we € 1500.- per jaar aan giften vrij.

Vraag 6

Bent u het ermee eens dat ook pakketten van de voedselbank, kledingbank en andere instellingen ter bestrijding van armoede technisch gezien een waarde vertegenwoordigen? En wat is volgens u het verschil tussen pakketten die door familieleden worden gedoneerd en pakketten die door de voedselbank worden verstrekt?

¹ Wie na aftrek van vaste lasten minder dan € 230 per maand overhoudt om aan voeding en kleding te besteden, komt tijdelijk in aanmerking voor een wekelijks voedselpakket. Bestaat het huishouden uit meer dan één persoon, dan kan bij dit bedrag € 95 per persoon worden opgeteld.

Ja, deze pakketten van de voedselbank, kledingbank en andere instellingen, ter bestrijding van armoede, vertegenwoordigen een waarde. Op grond van de beleidsregel worden volledig vrijgelaten. En daarnaast laten we € 1500.- per jaar aan giften vrij waar pakketten die door bijvoorbeeld familieleden worden gedoneerd onder vallen.

Vraag 7

Bent u van mening dat inwoners die een uitkering ontvangen hun afhankelijkheid van de Voedselbank moeten melden aan de gemeente?

Inwoners hoeven de deelname aan de voedselbank niet aan de gemeente te melden. Het is wel wenselijk zodat we kunnen kijken of er op andere leefgebieden hulp geboden kan worden.

Vraag 8

Zo ja, deelt u de mening dat onze gemeente in de toepasselijke verordening(en) vast zou moeten leggen dat de waarde van dergelijke pakketten in het licht van de Participatiewet op nul vastgesteld zou moeten worden?

De pakketten vertegenwoordigen een waarde. Om duidelijkheid te geven voor inwoners die het betreft laten we € 1500.- per jaar aan giften vrij.

Vraag 9

Hoe weegt u in dit licht de uitspraken van het NIBUD, waaruit blijkt dat het voor bijstandsgerechtigden zonder extra ondersteuning überhaupt niet mogelijk is om rond te komen?

Het Nibud geeft in een persbericht het volgende weer:

1. Verhoog de bijstand en het minimumjeugdloon van 18-jarigen – als mensen op hun 18de financieel zelfstandig zijn moeten ze ook kunnen rondkomen.
2. Verhoog de hoogte van de bijstand voor stellen met kinderen van 12 jaar en ouder. De bijstandsuitkering is onvoldoende om van rond te komen.
3. Bescherm mensen met lage inkomens en hoge zorgkosten: laat hen niet door gezondheidsproblemen geldproblemen krijgen. Versimpel het systeem en zorg als gemeente voor een goed aanvullend pakket aan tegemoetkomingen.
4. Maak minimabeleid voor mensen met een laag en flexibel inkomen – waarbij het hebben van een eigen huis, spaargeld of een hoog inkomen in het verleden niet per definitie betekent dat men geen inkomensondersteuning krijgt.
5. Help gemeenten ruimhartig te kunnen zijn – geef hen de ruimte om meer maatwerk te kunnen leveren zodat inwoners kunnen rondkomen en meedoen. Een gemeentelijke bijdrage van € 50 per jaar om te kunnen sporten helpt inwoners niet als de sportschool € 20 per maand kost.

Ad 1: op de hoogte van bijstand en het minimumloon hebben we als gemeente geen invloed.

Ad 2: idem.

Ad 3: We hebben sinds 2019 een zeer ruim aanbod van collectieve zorgkostenverzekeringen via Menzis waar we als gemeente een ruimhartige vergoeding voor verstrekken.

Ad 4: Het hebben van een huis, spaargeld of hoog inkomen in het verleden zijn geen criteria voor verstrekking van welke vorm van minimabeleid welke we zelf ontwikkeld hebben. De individuele inkomenstoeslag (bij ons bekend onder de naam Persoonlijk Minimabudget) is een wettelijke regeling waar we niet van af kunnen wijken. Bij deze regeling wordt gekeken of iemand minimaal één jaar een minimum inkomen heeft.

Ad 5: We hebben ruime mogelijkheden om mee te doen in de samenleving. Dit onder andere met de Meedoenregeling. Hiermee kunnen inwoners uit de doelgroep bijvoorbeeld het gehele jaar door sporten.

Vraag 10

Welke gemeentelijke regelingen kunnen in de praktijk evident te hard uitpakken, waardoor inwoners snel in een neerwaartse spiraal terecht kunnen komen? Bent u bereid een inventarisatie van de regelingen te maken en aan de raad te verstrekken?

Als gemeente stellen we de inwoner centraal binnen de mogelijkheden die vigerende wetgeving ons biedt. Daarnaast stellen een beleidsregel op waarbij we regelen dat inwoners die een bijstandsuitkering van ons ontvangen € 1500.- op jaarbasis als gift mogen ontvangen.

Uiterlijk eind februari 2021 geven we een inzicht in de regelingen binnen de gemeente die van invloed kunnen zijn op inwoners met een laag inkomen.

Vraag 11

Op welke wijze garandeert u dat bij de uitvoering van de Participatiewet niet wantrouwen maar een humane uitvoering voorop staat?

Belangrijkste hierin is persoonlijk contact. De uitvoering is erop gericht om onze inwoners te zien, met hen te bespreken wat de achterliggende problematiek is en daar oplossingen voor te vinden, zo veel mogelijk bij de inwoner en zijn omgeving.

Vraag 12

Op welke wijze geeft u op dit moment uitvoering aan het beleid tot terugvordering van uitkeringen? Bent u bereid om de gemeenteraad hier op korte termijn over te informeren via een memo?

We vorderen terug op basis van de wet waarbij we uiteraard de menselijke maat hanteren.

We kunnen hier uitgebreider op terugkomen in het memo met de inventarisatie van de regelingen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos